30.11.2022

112/1Y/2022

Viite: Lausuntopyyntönne HE 293/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle luotsauslaiksi ja laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta, Liikenne- ja viestintävaliokunta 09.12.2022

ONNETTOMUUSTUTKINTAKESKUKSEN LAUSUNTO

Onnettomuustutkintakeskus (Otkes) kiittää sille varatusta tilaisuudesta lausua hallituksen esityksestä luotsauslaiksi, jonka tavoitteena on selkeyttää ja ajantasaistaa luotsaukseen liittyvää sääntelyä ja siten varmistaa merenkulun turvallisuutta Suomen vesialueilla.

Onnettomuustutkintakeskus pitää tärkeänä, että merenkulun turvallisuutta varmennetaan tarvittaessa asianmukaisin luotsausjärjestelyin. Lakiesityksellä näitä pyritään tarkentamaan täsmentämällä luotsausta koskevia vaatimuksia ja tarkentamalla luotsien ja luotsauserivapauden haltijoiden osaamisvaatimuksia. Tähän liittyen Otkes pitää tärkeänä lakiesitykseen sisältyvää tavoitetta edistää toimijoilta nykyistä laadukkaammin todennettua osaamista.

Onnettomuustutkintakeskus (Otkes) on tutustunut lakiesitykseen ja haluaa nostaa esiin kaksi luotsaukseen liittyvää turvallisuustutkintaa - M/S Timcan (NL) Rauman edustalla tapahtuneen ja pohjakosketukseen johtaneen merionnettomuuden sekä MS Priamoksen (AG) Kotkan edustalla tapahtuneen ja karille ajautumiseen johtaneen merionnettomuuden.

M/S Timcan tapauksessa (M2021-01) aluksen päällikkö toimi myös aluksensa luotsina, koska hänellä oli 11.9.2020 myönnetty linjaluotsinkirja Rauman 12 M väylälle. Tutkinnan perusteella annettiin viisi turvallisuussuositusta, joissa suositettiin muun muassa luotsin ohjauskirjan ja linjaluotsinkirjan myöntämisperusteiden harkinnan sekä luotsauskoulutuksen yhdenmukaistamisen ja koulutuksen valvonnan kehittämistä.

MS Priamoksen (AG) tapauksessa (M2018-03) havaittiin puutteita luotsin, päällikön, sillalla olleen aluksen yliperämiehen ja hinaajan päällikön välisessä kommunikaatiossa, mikä osaltaan vaikutti aluksen käsittelyyn ja haverin syntyyn aluksen lähtiessä satamasta haastavissa sääolosuhteissa. Edellä kuvattujen tapahtumien perusteella Otkes haluaa kiinnittää huomiota erityisesti etäluotsauksen lupaa käsittelevään lakiehdotuksen 25 §:ään ja esittää, että sen perusteluissa painotettaisiin etäluotsaavan luotsin, aluksen päällikön sekä alusta mahdollisesti avustavien hinaajien väliseen kommunikaatioon sekä hinaaja-avustuksen/saattohinauksen käytännön toteutukseen liittyviin seikkoihin, jotta kaikilla osallisilla olisi riittävän oikea, samalla tavalla ymmärretty ja ajantasainen tilannekuva.

Onnettomuustutkintakeskus
Ratapihantie 9
00520 HELSINKI

www.turvallisuustutkinta.fi
turvallisuustutkinta@om.fi
Twitter: @OTKES_SIAF
Facebook: @Onnettomuustutkintakeskus

Puhelin (keskus): 02956 66870
Telefaksi: 09 876 4375
etunimi.sukunimi@om.fi

Turvalliseen etäluotsaukseen liittyen Otkes nostaa esiin huolensa alusten turvalliseen kulkuun vaikuttavien väylätietojen ja niiden ennakoivan huomioon ottamisen merkityksen aluksen käsittelyssä saariston kapeilla ja matalilla väyläosuuksilla. Tällaisissa tilanteissa komentosillalla olevalla luotsilla on ollut välitön mahdollisuus vaikuttaa aluksen turvalliseen kulkuun ilman kommunikaatioviiveitä.

Luotsien työssään havaitsemiin poikkeamiin liittyen Otkes esittää, että lakiehdotuksen 13 §:ssä kuvattuun luotsausyhtiön toimintakäsikirjaa käsitteleviin tai 18 §:n luotsin ilmoitusvelvollisuuksia käsitteleviin perusteluihin lisätään maininta luotsausyhtiön/luotsien turvallisuustutkintain 525/2011 16 §:n mukaisesta merionnettomuutta koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta Onnettomuustutkintakeskukselle.

Poikkeuksellisten tapahtumien näkökulmasta Otkes haluaa vielä tuoda esille, että rantavaltion asettama luotsi on myös rantavaltion edustaja rantavaltion yleiseen turvallisuuteen liittyvine velvoitteineen. Tämän merkitys korostuu erityisesti poikkeusolojen, mutta myös normaaliajan vakavissa häiriötilanteissa, jolloin itse alus, sen toiminta tai lasti voivat muodostaa riskin. Otkes pitää hyvänä säädöstä, jonka mukaan säädettäisiin asetuksenantovaltuuksista, joilla varauduttaisiin poikkeuksellisiin tilanteisiin.

Tähän liittyen Otkes haluaa korostaa myös luotettavan ja kaikkien luotsaukseen osallistuvien tahojen välisen tiedonkulun tärkeyttä. Muutoksen laajuus ja kohderyhmän hajanaisuus huomioon ottaen Otkes esittää, että lain voimaantuloon liittyen viestinnässä otetaan erityisesti huomioon myös muut kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään käyttävät tahot merenkulun ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi. Tähän liittyy myös aluksella perinteisesti mukana olleiden luotsien välittömään tukeen liittyvät muutokset, jotka korostavat alusten päälliköiden reittisuunnitteluun liittyviä kasvavia vaatimuksia riskien ennakoinnissa.

Kokko Kurt 91266539W

Allekirjoittaja Kokko Kurt 91266539W
DN: cn=Kokko Kurt 91266539W, c=FI, o=Onnettomuustutkintakeskus, email=kurt.kokko@om.fi
Syy: Hyväksyn dokumentin
Päivämäärä: 2022.11.30 09:39:38 +02'00'

Johtaja

Allekirjoittaja Leena Kostiander
DN: cn=Leena Kostiander, c=FI, o=OTKES, email=leena.kostiander@om.fi
Päivämäärä: 2022.11.30 09:33:36 +02'00'

Hallintopäällikkö

Onnettomuustutkintakeskus
Ratapihantie 9
00520 HELSINKI

www.turvallisuustutkinta.fi
turvallisuustutkinta@om.fi
Twitter: @OTKES_SIAF
Facebook: @Onnettomuustutkintakeskus

Puhelin (keskus): 02956 66870
Telefaksi: 09 876 4375
etunimi.sukunimi@om.fi